

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady zmieniającego statut wspólnego przedsiębiorstwa Galileo znajdującego się w załączniku do rozporządzenia Rady (WE) nr 876/2002

COM(2006) 351 wersja ostateczna — 2006/0115 (CNS).

(2006/C 324/17)

W dniu 19 lipca 2006 r. Rada, działając na podstawie art. 171 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wspomnianej powyżej.

Dnia 4 lipca 2006 r. Prezydium Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego powierzyło przygotowanie prac w tej sprawie Sekcji Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego.

Mając na względzie pilny charakter prac, na 430. sesji plenarnej w dniu 26 października 2006 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Antonella PEZZINIEGO na sprawozdawcę generalnego oraz przyjął 116 głosami — 2 osoby wstrzymały się od głosu — następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny potwierdza ponownie, jak duże znaczenie przywiązuje do sukcesu programu radionawigacji satelitarnej Galileo. Komitet miał już okazję zaznaczyć w swoich licznych opiniach na ten temat ⁽¹⁾, że Galileo to projekt naukowo-techniczny o symbolicznym znaczeniu dla Unii Europejskiej, przede wszystkim ze względu na fakt, że europejski system radionawigacji satelitarnej pod kontrolą cywilną stanowi duże wyzwanie strategiczne nie tylko z perspektywy światowego satelitarnego systemu nawigacji i pozycjonowania, ale także z perspektywy branży usług dla przedsiębiorstw, obywateli, społeczeństwa i wzrostu konkurencyjności europejskiego przemysłu w skali światowej.

1.2 Według Komitetu zasadnicze znaczenie ma powszechne uznanie strategicznej wartości programu Galileo, ponieważ stanowi on największy zrealizowany do tej pory projekt partnerstwa publiczno-prywatnego w skali europejskiej oraz pierwszą infrastrukturę publiczną wyposażoną w konstelację składającą się z trzydziestu satelitów rozmieszczonych na trzech różnych orbitach będących własnością instytucji europejskich i oferujących nowy rodzaj globalnych usług publicznych, których rynek dynamicznie się rozwija ⁽²⁾, polegających na dokładnym pozycjonowaniu w czasie i przestrzeni na całej planecie.

1.3 Komitet nie może ukrywać swoich obaw związanych z nawarstwieniem się opóźnień w fazie rozwoju i zatwierdzania

⁽¹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie europejskiego programu nawigacji satelitarnej (Galileo), DzU C 311 z 7.11.2001, s.19.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady ustanawiającego Wspólne Przedsiębiorstwo Galileo, DzU C 48 z 21.2.2002, s. 42.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady: „Sprawozdanie w sprawie postępu programu badawczego Galileo na początku 2004 r.”, DzU C 302 z 7.12.2004, s. 35.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wprowadzenia w życie fazy rozmieszczenia i fazy operacyjnej europejskiego programu radiowej nawigacji satelitarnej z 2004 r., DzU C 221 z 8.9.2005, s. 28.

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Program Galileo — pomysły utworzenie Europejskiego Organu Nadzoru”.

⁽²⁾ Szacuje się, że do 2020 r. światowe roczne obroty na rynkach produktów i usług związanych z Galileo osiągną 300 mld euro, a liczba działających odbiorników wyniesie 3 mld. W samej UE przewiduje się utworzenie 150 tys. nowych miejsc pracy. Por. COM(2006) 272 wersja ostateczna, komunikat Komisji do PE i Rady „Bilans programu Galileo”.

na orbicie satelitów oraz naziemnych części składowych systemu, która powinna była zakończyć się pod kierownictwem wspólnego przedsiębiorstwa Galileo w 2006 r., a zamiast tego będzie trwała do początku 2009 r. Kolejne fazy, obejmujące rozmieszczenie konstelacji satelitarnej i pełną instalację naziemnych części składowych, a następnie funkcjonowanie operacyjne systemu, szczególnie w celach komercyjnych, nie będą mogły zostać zrealizowane przed końcem 2010 r.

1.4 Komitet w pełni zgadza się z tym, że należy unikać marnotrawienia zasobów i wiedzy, co nastąpiłoby w przypadku przedłużenia działalności wspólnego przedsiębiorstwa Galileo, odpowiedzialnego za przeprowadzenie całej fazy rozwoju i zatwierdzenia na orbicie, podczas gdy utworzono już europejski organ nadzoru globalnego systemu nawigacji satelitarnej GNSS, który rozpoczął działalność w połowie 2006 r. na mocy rozporządzenia Rady z 12 lipca 2004 r. ⁽³⁾

1.5 Komitet uważa jednak, że „okres przejściowy między Wspólnym Przedsiębiorstwem Galileo a Organem Nadzoru Galileo powinien przebiegać bez przeszkód”, jak to podkreślił w swojej niedawnej opinii, przy zapewnieniu:

— pewności prawnej odnośnie do przenoszenia działalności ze wspólnego przedsiębiorstwa Galileo (GJU) do organu nadzoru Galileo (GSA);

— prawa do interwencji GSA w fazie rozwojowej;

⁽³⁾ DzU L 246 z 20.7.2004: organ nadzoru zarządza kwestiami interesu ogólnego dotyczącymi europejskich programów GNSS i pełni rolę organu wykonawczego tych programów. Jego organy to rada administracyjna i dyrektor zarządzający. Rada administracyjna składa się z jednego przedstawiciela mianowanego przez każde państwo członkowskie i jednego przedstawiciela mianowanego przez Komisję.

- uzgodnienia sposobu rozwiązania problemów związanych z konwencją pomiędzy Europejską Agencją Kosmiczną a GJU oraz problemów związanych z przeniesieniem działalności państw trzecich⁽⁴⁾ z GJU do GSA;
- odpowiednich i doświadczonych zasobów ludzkich;
- wyraźnie określonej odpowiedzialności międzynarodowej państw, w których zostaną wyniesione na orbitę satelity.

1.6 Zgadając się z zasadami leżącymi u podstaw propozycji zmian statutu GJU⁽⁵⁾, na których temat w trybie obowiązkowym zasięgnięto opinii Komitetu, zgodnie z art. 171 traktatu, Komitet przedstawia następujące uwagi i formułuje następujące zalecenia:

1.6.1 Odnośnie do zmian do ww. rozporządzenia Komitet uważa za niewystarczające wprowadzenie zmian, które zresztą popiera, wyłącznie do samego statutu załączonego do rozporządzenia, gdyż należałoby jego zdaniem zadbać również o:

- zmianę art. 1 rozporządzenia w sposób następujący: „Do celów wdrożenia działań rozwojowych programu Galileo i przeniesienia tych działań do GSA, wspólne przedsiębiorstwo, w rozumieniu art. 171 Traktatu, zostaje niniejszym ustanowione do 31 grudnia 2006 r.”;
- dodanie na końcu art. 1 rozporządzenia następującego ustępu: „Począwszy od 1 stycznia 2007 r., GSA przejmuje wszystkie prawa i obowiązki rozwiązanego wspólnego przedsiębiorstwa łącznie z prawami i obowiązkami wynikającymi z konwencji zawartej z Europejską Agencją Kosmiczną”;
- wprowadzenie do załącznika zawierającego statut wspólnego przedsiębiorstwa, do art. 21, nowego postanowienia o następującym brzmieniu: „Przed rozpoczęciem procedury likwidacji zostaną zawarte porozumienia ze Wspólnotą dotyczące sposobu uczestnictwa w działalności GSA państw trzecich będących członkami rady administracyjnej wspólnego przedsiębiorstwa oraz państw trzecich będących członkami Europejskiej Agencji Kosmicznej, a niebędących członkami UE”.

1.6.2 Jeżeli chodzi o organ nadzoru Galileo (GSA), według Komitetu niezbędne jest przystąpienie do „zmiany rozporządzenia w sprawie GSA, tak aby uwzględnić zadania przekazane przez wspólne przedsiębiorstwo Galileo organowi nadzoru (pilotowanie fazy rozwojowej i walidacji w locie, zarządzanie działaniami wynikającymi z europejskich ramowych programów badań i rozwoju lub nadzór nad rozwojem technicznym systemu operacyjnego i zarządzanie nim)”.

1.6.2.1 GSA został utworzony na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1321/2004 z 12 lipca 2004 r. i działa od połowy 2006 r. z zadaniem zarządzania kwestiami interesu publicznego dotyczącymi europejskich programów radionawigacji satelitarnej

⁽⁴⁾ Jedna instytucja chińska, National Remote Sensing Centre of China, oraz jedna spółka izraelska MATIMOP są członkami wspólnego przedsiębiorstwa Galileo, zasiadają w radzie administracyjnej i dysponują liczbą głosów proporcjonalną do wniesionego kapitału. Każdy z nich wniósł kapitał początkowy w wysokości 5 mln euro.

⁽⁵⁾ Załącznik do rozporządzenia 876/2002.

EGNOS i Galileo oraz pełnienia roli organu odpowiedzialnego za udzielanie koncesji przyszłemu koncesjonariuszowi usług radionawigacji satelitarnej, a nie w celu zarządzania realizacją fazy rozwojowej czy prac badawczych dotyczących tej fazy i faz następnych, nie zostały mu też przyznane zasoby ludzkie i finansowe niezbędne do realizacji takich zadań.

1.6.2.2 Nie zasięgnięto opinii Komitetu w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady (COM (2006) 261 wersja ostateczna) z 2 czerwca 2006 r., zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1321/2004 w sprawie ustanowienia struktur zarządzania europejskimi programami radionawigacji satelitarnej. Z tego powodu analiza wspomnianych przepisów wykracza formalnie poza niniejszą opinię.

1.7 Komitet uznaje jednak za niezbędne wprowadzenie zmian do rozporządzenia (WE) nr 1321/2004 dla zapewnienia ciągłości programu Galileo i odpowiedniego przeniesienia działalności ze wspólnego przedsiębiorstwa Galileo do organu nadzoru oraz dla zagwarantowania w optymalny sposób ukończenia fazy rozwojowej programu po zamknięciu wspólnego przedsiębiorstwa. Należy jasno określić warunki i kwestie prawne, techniczne i finansowe po 31 grudnia 2006 r. dla ułatwienia realizacji poszczególnych faz i zapewnienia jak najlepszego funkcjonowania systemu.

1.8 Komitet podkreśla, jak ważne jest, aby „Komisja, wspólne przedsiębiorstwo Galileo, europejski organ nadzoru GNSS oraz Europejska Agencja Kosmiczna poczyniły wszelkie wysiłki w celu zapewnienia pełnej operacyjności systemu Galileo pod koniec 2010 r.”, zgodnie z konkluzjami Rady ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii z 12 października 2010 r. Rada przyjęła również wnioski legislacyjne Komisji mające na celu przeniesienie pozostałych działań wspólnego przedsiębiorstwa Galileo do organu nadzoru w trakcie 2006 r.

1.9 Komitet zwraca się o informowanie go na bieżąco na temat ewolucji programu Galileo i na temat kluczowej roli Europejskiej Agencji Kosmicznej przy opracowywaniu i rozwoju europejskich programów GNSS. Ponadto EKES życzyłby sobie, aby Komisja skonsultowała się z nim na temat zielonej książki dotyczącej zastosowań programu Galileo, którą zamierza opublikować przed końcem 2006 r.⁽⁶⁾

2. Uzasadnienie

2.1 EKES od samego początku śledził utworzenie i rozwój europejskiego satelitarnego programu radionawigacji i pozycjonowania Galileo, uznając jego strategiczną rolę, zasadniczą dla konkurencyjności Europy zarówno ze względu na jego skutki dla innowacyjności, zatrudnienia i kwestii społecznych, jak i ze względu na jego wpływ na poprawę jakości życia obywateli.

⁽⁶⁾ Por. konkluzje Rady na temat postępów programu Galileo, Luksemburg, 12 października 2006 r.

2.2 Program Galileo składa się z czterech kolejnych faz:

- Faza tworzenia definicji, rozpoczęta w 1999 r. i ukończona w 2001 r. — w jej trakcie nakreślona została architektura systemu i pięć rodzajów oferowanych usług (wymienionych poniżej). Faza ta została sfinansowana głównie ze środków piątego programu ramowego badań, rozwoju technologicznego i demonstracji 1998/2002.
- Faza rozwojowa i zatwierdzania, rozpoczęta w 2002 r. i mająca zakończyć się w 2005 r. — obejmuje rozwój satelitów i naziemnych części składowych, jak również zatwierdzenie systemu „na orbicie”. Faza ta będzie jednak trwała do początku 2009 r. ze względu na narosłe opóźnienia. Finansowanie z funduszy publicznych UE/ESA, początkowo zaplanowane na poziomie 1,2 miliarda euro, z których ponad 100 milionów euro pochodzi z szóstego programu ramowego badań i rozwoju technologicznego 2002/2006, wzrosło do kwoty 1,5 miliarda euro, którą będzie zarządzać do 31 grudnia wspólne przedsiębiorstwo Galileo, a od 1 stycznia 2007 r. organ nadzoru. Pierwszy eksperymentalny satelita GIOVE-A zakończył już swoją główną misję, teraz trzeba jeszcze dopracować pewne aspekty techniczne o zasadniczym znaczeniu dla kontynuacji projektu.
- Faza rozmieszczenia, obejmująca budowę i wyniesienie na orbitę satelitów składających się na konstelację oraz pełną instalację naziemnej części systemu. Ta faza, wstępnie przewidziana na lata 2006–2007, będzie realizowana w 2009 i 2010 r. Całkowite finansowanie tej fazy zostało początkowo przewidziane na poziomie 2,1 miliarda euro, z których 1/3, czyli 700 milionów euro, ma pochodzić ze środków budżetu wspólnotowego, a 2/3, czyli około 1,4 miliarda euro, z środków prywatnych konsorcjów. Faza rozmieszczenia oraz kolejna faza — komercyjnego użytkowania, będą przedmiotem około 20-letniej koncesji. Organem udzielającym koncesji będzie organ nadzoru.
- Fazy komercyjnego użytkowania — nie będzie mogła rozpocząć się przed końcem 2010 r. Jej koszt roczny, obejmujący wydatki na funkcjonowanie i utrzymanie, wynosi około 220 milionów euro i będzie w pełni pokryty przez podmioty prywatne, z wyjątkiem nadzwyczajnego wkładu publicznego ze strony UE w pierwszych latach tej fazy, zgodnie z decyzjami podjętymi w sprawie perspektyw finansowych budżetu wspólnotowego 2007-2013.

2.3 Komitet jest ogromnie zaniepokojony opóźnieniami narosłymi w fazie rozwojowej i zatwierdzania na orbicie, a w konsekwencji opóźnieniami kolejnych faz komercyjnego użytkowania. Sytuacja ta nie pozwala na dotrzymanie terminów ogólnego harmonogramu projektu i opóźnia realizację wyjątkowego instrumentu łączącego wiedzę i wyniki badań europejskich, zdolnego zapewnić produktom i usługom związanym z radio-nawigacją satelitarną konkurencyjną pozycję na światowym rynku. Rynek ten osiągnął w 2005 r. wartość 60 miliardów euro

i roczną stopę wzrostu na poziomie 25 %, przyczyniając się w samej UE do powstania 150 tys. nowych miejsc pracy, głównie w dziedzinie wysokich technologii, badań naukowych i usług.

2.4 Komitet jest jeszcze bardziej zaniepokojony obecną niepewnością w zakresie procedur i kwestii prawnych, technicznych i finansowych i podkreślił to w swojej niedawnej opinii (⁷). Ta niepewność wpływająca na sytuację tak wspólnego przedsiębiorstwa Galileo, jak i organu nadzoru, może stanąć na przeszkodzie, o ile kwestie te nie zostaną rozwiązane do końca 2006 r., poprawnej realizacji poszczególnych faz zapewniających jak najlepsze funkcjonowanie systemu, co może również odbić się na procesie tworzenia najbardziej konkurencyjnej na świecie gospodarki opartej na wiedzy.

2.5 Komitet miał już okazję podkreślić celowość zaangażowania podmiotów prywatnych, już od momentu powstania wspólnego przedsiębiorstwa Galileo, w fazy rozwoju i użytkowania systemu, i zapewnić o swoim stałym wsparciu w czasie faz realizacji, skoro Galileo stanowi największy europejski projekt partnerstwa publiczno-prywatnego.

2.6 Po fazie tworzenia definicji, w maju 2002 r., utworzono na mocy rozporządzenia (WE) 876/2002, zgodnie z przepisami art. 171 traktatu WE, wspólne przedsiębiorstwo Galileo — na członków założycieli wyznaczono UE oraz ESA (⁸) — na okres czterech lat z zadaniem „zapewnienia jednolitości administracji i kontroli finansowej projektu dla faz badawczej, rozwojowej i pokazowej programu Galileo, oraz w tym celu mobilizowanie środków finansowych przekazanych na ten program”.

2.7 Wspólne przedsiębiorstwo Galileo zostało utworzone w celu doprowadzenia do pomyślnej realizacji fazy rozwojowej i przygotowania kolejnych faz programu Galileo i zostało obciążone dwoma głównymi zadaniami:

- kierowaniem niezbędnymi pracami badawczo-rozwojowymi i ich koordynacją, na podstawie porozumienia z Europejską Agencją Kosmiczną, której powierzono prowadzenie tychże prac;
- przeprowadzeniem procedury wyboru przyszłego koncesjonariusza.

2.8 W rezolucji dotyczącej planu działania na rzecz wprowadzenia w życie europejskiej polityki kosmicznej (⁹) z 29 stycznia 2004 r. Parlament Europejski podkreślił również ogromne znaczenie programu Galileo dla rozwoju przemysłu, transportu, ochrony środowiska i realizacji celów wyznaczonych w strategii lizbońskiej i zwrócił się do Komisji oraz do Rady z wnioskiem o wyposażenie programu Galileo w skutecznie działające struktury, poza utworzeniem organu nadzoru, w celu zapewnienia nie tylko przejrzystości jego funkcjonowania, ale również bezpieczeństwa systemu (¹⁰).

(⁷) Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno Społecznego w sprawie: „Program Galileo — pomyślnie utworzenie Europejskiego Organu Nadzoru” — CESE 1179/2006 z 13.9.2006.

(⁸) European Space Agency (Europejska Agencja Kosmiczna).

(⁹) P5_TA(2004)0054 z 29 stycznia 2004 r.

(¹⁰) Organ nadzoru i instrument bezpieczeństwa, przedmiot decyzji Rady z 12 lipca 2004 r.

2.9 Organ nadzoru Galileo (GSA) został utworzony na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 1321/2004 z 12 lipca 2004 r. i działa od połowy 2006 r. z zadaniem zarządzania kwestiami interesu ogólnego dotyczącymi europejskich programów radionawigacji satelitarnej EGNOS i Galileo oraz pełnienia roli organu odpowiedzialnego za udzielanie koncesji przyszłemu koncesjonariuszowi usług radionawigacji satelitarnej;

2.10 Obecne rozporządzenie w sprawie GSA nie pozwala mu na uczestnictwo w zarządzaniu fazą rozwojową ani w pracach badawczych dotyczących tej fazy i faz następnych, ani też nie zostały mu przyznane zasoby ludzkie i finansowe niezbędne do realizacji takich zadań.

2.11 Z drugiej strony rozporządzenie w sprawie GJU⁽¹⁾ przewiduje jego działalność przez okres czterech lat, które upłynęły w połowie 2006 r., a zatem ważność tego rozporządzenia powinna zostać przedłużona tak, aby udało się doprowadzić do końca nie tylko negocjacje w sprawie wyboru przyszłego koncesjonariusza, ale również ukończyć całą fazę rozwoju satelitów i naziemnych części składowych systemu oraz zatwierdzenie systemu „na orbicie”.

2.12 Według Komitetu, w celu uniknięcia dalszych opóźnień w realizacji projektu oraz niepewności dotyczącej relacji pomiędzy poszczególnymi elementami systemu, należy przystąpić szybko i w sposób jak najbardziej przejrzysty do rewizji obydwu rozporządzeń w sprawie GJU i GSA, by zapewnić jasne warunki przekazania kompetencji i relacji pomiędzy dwoma organami.

2.13 Komitet popiera cel wniosku będącego przedmiotem niniejszej opinii, zmierzającego do uniknięcia marnotrawienia

zasobów i wiedzy, co nastąpiłoby, gdyby przedłużono działalność wspólnego przedsięwzięcia Galileo po utworzeniu organu nadzoru, który działa już od połowy 2006 r.

2.14 Komitet uznaje jednak treść wniosku za niewystarczającą, ponieważ jest ona ograniczona do statutu GJU załączonego do rozporządzenia (WE) 876/2002, a także dlatego, że wniosek ten powinien być połączony z rewizją rozporządzenia w sprawie GSA, a na temat takiej rewizji nie zwrócono się jeszcze o opinię Komitetu.

2.15 Obecnie przewiduje się, że faza rozwojowa programu Galileo nie zostanie ukończona przed końcem 2008 r. Dopiero wówczas zaczną działać cztery satelity zbudowane i wprowadzone na orbitę przez Europejską Agencję Kosmiczną w ramach fazy określanej jako „zatwierdzenie na orbicie”. Dlatego, zgodnie z obowiązującym statutem, wspólne przedsięwzięcie Galileo nie powinno zakończyć działalności przed upływem 2008 r., czyli trzy lata później, niż to pierwotnie przewidywano.

2.16 Z drugiej strony organ nadzoru został utworzony w celu zarządzania kwestiami interesu ogólnego dotyczącymi europejskich programów radionawigacji satelitarnej EGNOS i Galileo oraz jako organ odpowiedzialny za udzielenie koncesji przyszłemu koncesjonariuszowi usług radionawigacji satelitarnej, a nie w celu zarządzania fazą rozwojową czy realizacji prac badawczych w tej fazie, ani też nie zostały przyznane GSA zasoby ludzkie i finansowe niezbędne do wypełnienia takich zadań.

2.17 Komitet zgadza się ze wskazówkami Rady odnośnie do „znaczenia promowania systemu nawigacji satelitarnej w celu odniesienia sukcesu komercyjnego, w szczególności poprzez działalność badawczą”. Większość korzyści ekonomicznych programu Galileo płynie, według Rady, z „zastosowań przeznaczonych dla użytkowników końcowych”⁽¹²⁾.

Bruksela, 26 października 2006 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁾ GJU — wspólne przedsięwzięcie Galileo.

⁽¹²⁾ Por. konkluzje Rady na temat postępów programu GALILEO, Luksemburg, 12 października 2006 r.